

2016

PROJEKT

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE ZGIERSKIM
NA LATA 2016-2021**

Spis treści

1	<i>Wprowadzenie</i>	3
2	<i>Podstawa prawna</i>	5
3	<i>Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie zgierskim.....</i>	6
3.1	<i>Diagnoza.</i>	6
3.2	<i>Rodzaje przemocy.....</i>	9
3.3	<i>Działania korekcyjno – edukacyjne</i>	10
4	<i>Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu zgierskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy.....</i>	12
5	<i>Cel programu</i>	12
6	<i>Harmonogram.....</i>	14
7	<i>Beneficjenci Programu</i>	18
8	<i>Realizatorzy programu.....</i>	18
9	<i>Źródło finansowania</i>	19
10	<i>Monitoring i ewaluacja</i>	19
11	<i>Wykaz instytucji organizacji działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie na terenie powiatu zgierskiego.....</i>	20

Złącznik: program oddziaływań korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc

1 Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu Karnego), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację osób stosujących przemoc. Zaplanowane w programie działania są kontynuacją czynności, które zostały opracowane w „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w powiecie zgierskim na lata 2011-2015”.

Głównym celem programu jest: zwiększenie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie zgierskim.

Program zawiera pięć obszarów działań :

- podniesienie wiedzy mieszkańców powiatu zgierskiego na temat zjawiska przemocy,
- udzielanie fachowej pomocy osobom dotkniętym przemocą,
- zwiększenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przemocą w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,

- rozwój infrastruktury instytucjonalnej – ochrona osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie zgierskim wpisuje się w dokument strategiczny Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zgierskim na lata 2014 – 2018.

Zmiany społeczne jakie dokonują się w naszym kraju, mogą stać się przyczyną wielu procesów destrukcyjnych zagrażających rodzinie. W związku z tym istnieje konieczność poszukiwania wciąż nowych rozwiązań w tym zakresie, czego przykładem jest opracowany niniejszy program.

2 Podstawa prawna

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.,
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. nr 180 poz. 1493 ze zmianami),
3. Ustawa z dnia 15 lutego 1964 r., Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r., nr 9, poz. 59 ze zmianami),
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r., Kodeksu Postępowania Karnego (Dz. U. z dnia 1997 r., nr 89, poz. 555 ze zmianami),
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 1982 nr 35 poz. 230 ze zmianami),
6. Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163 ze zmianami),
7. Uchwała nr XLIV/462/14 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie uchwalenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2018,
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 1997 nr 89 poz. 555),
9. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 2015 poz. 355).

3 Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie zgierskim

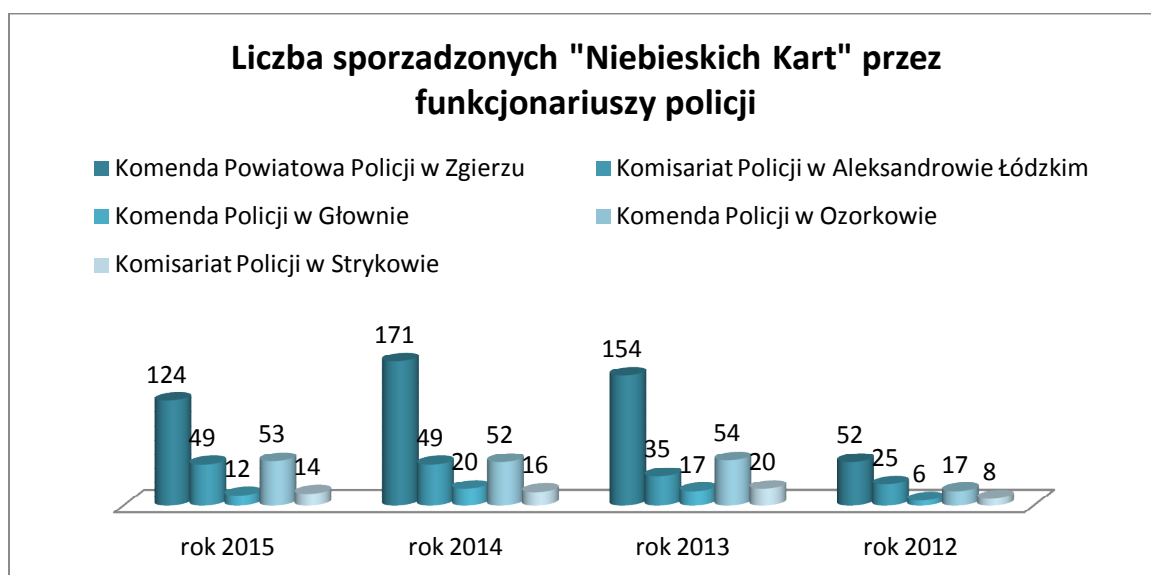
Celem niniejszej diagnozy jest opisanie skali zjawiska przemocy w rodzinie występującej na terenie powiatu zgierskiego, jak i działań pomocowych, kierowanych dla członków rodziny lub osób zagrożonych przemocą na przełomie czterech ostatnich lat.

W zdiagnozowaniu zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie powiatu zgierskiego posłużono się danymi z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu, jak i danymi przekazanymi przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu. Ponadto wykorzystano również informacje z działalności PCPR.

3.1 Diagnoza.

Na podstawie danych policji ustalono, iż w latach 2012-2015 przeprowadzono interwencje domowe podczas, których sporządzono „Niebieskie Karty”. Jak wynika z posiadanych informacji, liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” w roku 2015 jest mniejsza od dwóch ubiegłych lat, natomiast znacznie wyższa niż w 2012 roku.

(wykres nr 1)

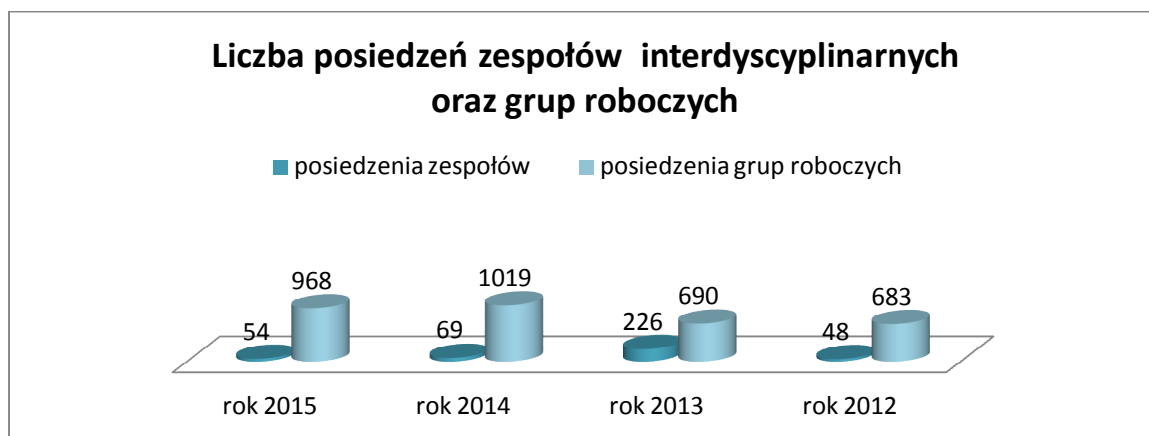
Natomiast dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu zgierskiego przedstawiają, iż w 2015 roku zostało sporządzonych 321 „Niebieskich Kart” z czego

142 dotyczyło rodzin z małoletnimi dziećmi. Z tego 49 ofiar przemocy odstąpiło od dalszych czynności, zaś w 35 przypadkach procedura „Niebieska Karta” została przekazana do prokuratury. 17 osób na podstawie artykułu 207 k.k. zostało skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Działania związane z procedurą „Niebieska Karta”, zgodnie z art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmują gminy, w szczególności w ramach pracy zespołów interdyscyplinarnych. W skład zespołu wchodzi między innymi: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. Zespoły do rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach mogą tworzyć grupy robocze. Na terenie powiatu zgierskiego obecnie funkcjonuje dziewięć zespołów interdyscyplinarnych, które działają przy ośrodkach pomocy społecznej.

Jak wskazują dane na przestrzeni lat 2012 – 2015 przeprowadzono następującą liczbę posiedzeń zespołów, jak i grup roboczych.:

(wykres nr 2)

Zadaniem grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach występowania przemocy w rodzinie. Jak wynika z danych ośrodków pomocy społecznej w roku 2015 odnotowano spadek liczby zorganizowanych posiedzeń grup roboczych w stosunku do roku 2014.

Praca zespołów interdyscyplinarnych polega na koordynacji pracy grup roboczych, jak i na realizacji gminnych programów przeciwdziałania przemocy. Liczba posiedzeń

zespołów w roku 2015 spadła nieznacznie w stosunku do roku 2014, zbliżając się do poziomu z roku 2012. Natomiast w 2013 roku widać znaczny wzrost posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych. Może to wynikać ze specyfiki spraw jakimi w tym okresie zajmowały się grupy robocze i działań co do zamknięcia procedury „Niebieska Karta”.

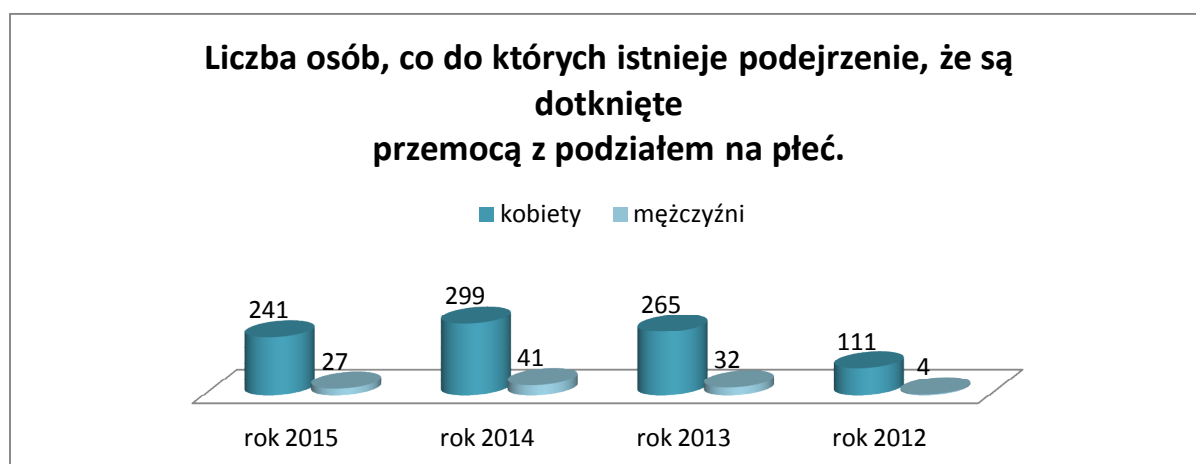
W sprawach dotyczących przemocy w rodzinie zostało wszczętych 91 postępowań przygotowawczych, które przekazano do Prokuratury Rejonowej w Zgierzu.

Zespoły w ramach swoich zadań kierują także wnioski do Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto zarówno osoby stosujące przemoc, jak i osoby dotknięte przemocą kierowane są do specjalistów: psychologów, pedagogów.

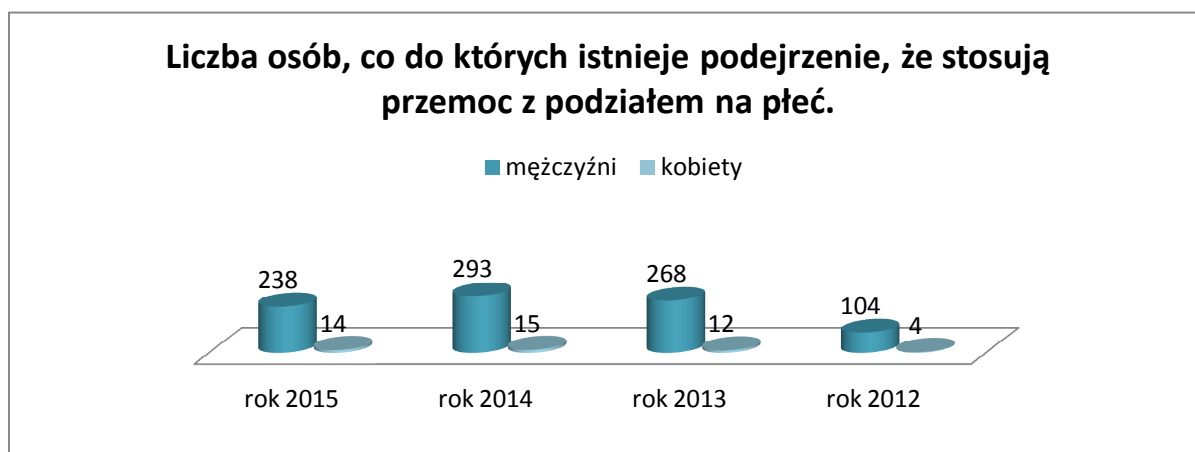
Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że bardzo często bywa ukrywana przez lata. Przez wielu ludzi problem ten postrzegany jest jako wstydlivy i całkowicie prywatny. Istnieją społeczności lokalne, środowiska, w których ze względu na funkcjonujące mity i stereotypy przemoc domowa jest tolerowana.

Na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w latach 2012 – 2015 wynika, iż w 2015 roku odnotowano niewielki spadek liczby osób, w których można podejrzewać, że są dotknięte przemocą (wykres nr 3). Podobny spadek widoczny jest także w przypadku osób podejrzanych o stosowanie przemocy (wykres nr 4).

(wykres nr 3)

(wykres nr 4)

Liczba osób dotkniętych przemocą jest zbliżona do liczby osób stosujących przemoc. Natomiast w latach 2014 i 2013 liczba kobiet podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie jest mniejsza. Nadal przemoc wobec kobiet stanowi znacznie większy odsetek zachowań przemocowych, niż ma to miejsce w przypadku mężczyzn. Przy czym to mężczyźni są w większości identyfikowani, jako osoby stosujące przemoc.

3.2 Rodzaje przemocy

Wyodrębnić możemy kilka rodzajów przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – to każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni, ale także porzucanie w niebezpiecznych okolicznościach, nieudzielenie koniecznej pomocy.

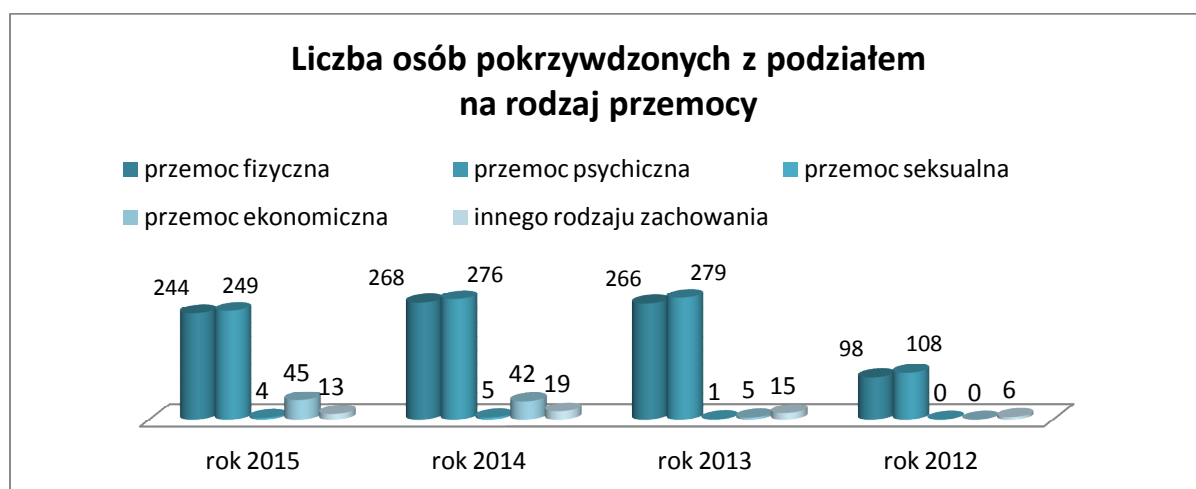
- **Przemoc psychiczna** – zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia wartości ofiary, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.

- **Przemoc seksualna** – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy np. przymuszanie do odbycia stosunku wbrew woli, zmuszanie do takiego sposobu kontaktów, jakiego nie chce ofiara, krytyka zachowań seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi czy w sposób brutalny, brak współżycia, obmacywanie, gwałcenie.

- **Przemoc ekonomiczna / materialna** – każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka.

- **Zaniedbanie** – powtarzające się niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

(Wykres nr 5)

3.3 Działania korekcyjno – edukacyjne

W latach 2012 – 2015 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu przystąpiło do realizacji zadania związanego z prowadzeniem zajęć korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Jest to zadanie z zakresu

administracji rządowej realizowane przez powiat. Łącznie od rozpoczęcia realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych wzięło w nich udział 55 osób.

(tabela nr1).

Liczba uczestników zajęć korekcyjno – edukacyjnych			
rok 2015	rok 2014	rok 2013	rok 2012
14 mężczyzn	6 kobiet 7 mężczyzn	10 mężczyzn	8 mężczyzn

Z roku na rok co raz więcej osób zgłasza się do udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych. Istnieje możliwość prowadzenia tego typu zajęć dla większej grupy osób.

Głównym celem realizowanego programu jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Natomiast głównym założeniem stosowanej metody jest pomoc osobom stosującym przemoc w zaprzestaniu stosowania jej poprzez edukację mającą na celu uświadomienie sprawcy czym jest przemoc, uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań oraz naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

Uczestnikiem programu korekcyjno – edukacyjnego mogą być :

- osoby samodzielnie zgłaszające się,
- osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- osoby kierowane przez organy ścigania objęte procedurą Niebieskiej Karty,
- osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje (MOPS, GOPS, OPS) i organizacje,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których

oddziaływania korekcyjno – edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii.

Środki na realizację zajęć korekcyjno – edukacyjnych pozyskano z budżetu Wojewody Łódzkiego. Starostwo Powiatowe w latach realizacji zajęć od 2010 roku do 2015 roku otrzymało łączną kwotę 53.335,60 zł, które PCPR wykorzystał na prowadzenie ww. zadania.

Integralną częścią „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2016 – 2021” jest opracowany program korekcyjno – edukacyjny (załącznik nr 1).

4 Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu zgierskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy

1. Starostwo Powiatowe w Zgierzu;
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu;
3. Komenda Powiatowa Policji, Komisariaty Policji;
4. Ośrodki Pomocy Społecznej;
5. Zespoły Interdyscyplinarne;
6. Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
7. Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne;
8. Prokuratura;
9. Sąd;
10. Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny.

5 Cel programu

Głównym celem „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2016-2021” jest: **zwiększenie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie zgierskim.**

Program ma przyczynić się do ograniczenia problemu i skutków przemocy domowej. W związku z czym istotne jest podjęcie działań skierowanych na profilaktykę, ochronę ofiar przemocy w rodzinie, jak i na podjęcie oddziaływań edukacyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- podniesienie wiedzy mieszkańców powiatu zgierskiego na temat zjawiska przemocy, poprzez edukację i profilaktykę;
- udzielanie fachowej pomocy osobom dotkniętym przemocą, osobom w kryzysie;
- zwiększenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przemocą w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- rozwój infrastruktury instytucjonalnej – ochrona osób doświadczających przemocy w rodzinie.

6 Harmonogram

Lp.	Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji
1	Podniesienie wiedzy mieszkańców powiatu zgierskiego na temat zjawiska przemocy poprzez profilaktykę i edukację	- kampanie w zakresie przeciwdziałania przemocy, - edukacja społeczności lokalnej, - organizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, - upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie – społeczność lokalna, podmioty zainteresowane wzmocnieniem lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, - upowszechnianie materiałów edukacyjnych dot. przemocy, - współpraca z mediami.	- liczba przeprowadzonych pogadarek, prelekcji na temat przemocy, - liczba zorganizowanych programów, - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach, - liczba wydanych i skierowanych do dystrybucji informatorów.	PCPR, OPS, PP-P, Policja, Sąd, Prokuratura, placówki oświatowe, społeczność lokalna, podmioty zainteresowane wzmocnieniem lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy	2016-2021

2	Udzielanie fachowej pomocy osobom dotkniętym przemocą, osobom w kryzysie	- umożliwienie udziału w terapii, - bezpłatne porady prawne, socjalne, pedagogiczne, - objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci i rodziny dotknięte przemocą domową, - opracowanie i realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie.	- liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznych porad, - liczba podjętych działań interwencyjnych, - liczba zorganizowanych projektów, - liczba osób objętych projektem, - liczba opracowanych i prowadzonych programów terapeutycznych, - liczba opracowanych i wydanych informatorów	- PCPR, PP-P, MOPS, placówki oświatowe.	2016-2021
3	Zwiększenie kompetencji zawodowych osób	- kierowanie wyznaczonych pracowników na specjalistyczne szkolenia,	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,	- dyrektorzy i kierownicy jednostek,	2016-2021

	zajmujących się przemocą w rodzinie oraz uzależnieniami	- organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy i podniesienie umiejętności pracy z klientem,	- liczba zorganizowanych szkoleń, - ilość instytucji objętych wsparciem w postaci szkoleń, warsztatów.	wyznaczeni pracownicy ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	
4	Opracowanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	- wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za stworzenie i prowadzenie programu, - realizacja działań w oparciu o realizację programu, - wsparcie uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego po jego zakończeniu poprzez monitorowanie osoby biorącej w nim udział.	- liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych, - liczba osób objętych monitoringiem po ukończeniu zajęć korekcyjno – edukacyjnych.	- PCPR	2016-2021
5	Rozwój infrastruktury instytucjonalnej –	- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc hostelowych, w schroniskach,	- liczba zorganizowanych programów korekcyjno – edukacyjnych,	- PCPR, MOPS, Policja, Sąd, Prokuratura	2016-2021

	ochrona osób doświadczających przemocy w rodzinie.	- izolowanie osób stosujących przemoc od ofiar na podstawie odrębnych przepisów (sądy, policja, prokuratura)	- liczba osób, które skorzystały ze schronienia w kryzysie, - liczba osób skazanych z art. 204 k.k., - liczba osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy policji podczas interwencji, - liczba wszczętych przez prokuraturę spraw dotyczących przemocy w rodzinie.		
--	--	--	--	--	--

7 Beneficjenci Programu

Program skierowany jest do:

- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zajmujących się udzielaniem pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie,
- społeczności lokalnej.

8 Realizatorzy programu

- Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przy udziale:
- Starostwa Powiatowego w Zgierzu;
- Placówek oświatowych;
- Urzędów Miast, Gmin;
- Rodzin zastępcze;
- Komendę Powiatową Policji i Komisariaty Policji;
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu zgierskiego;
- Zespoły Interdyscyplinarne;
- Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne;
- Prokuratury;
- Sądu;
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny.

9 Źródło finansowania

Zakres realizacji zadań ujętych w programie będzie zależeć od środków finansowych samorządu, instytucji, jak i poszczególnych organizacji pozarządowych. Część zadań zapisanych w programie może być realizowana ze środków budżetu wojewody. Realizatorzy programu zakładają również możliwość ubiegania się o środki z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

10 Monitoring i ewaluacja

Monitoring Powiatowego Programu Przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Zgierskim na lata 2016-2021 odbywać się będzie na podstawie corocznych sprawozdań z realizowanych celów. Informacje te będą przekazywane Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w corocznych sprawozdaniach z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Ewaluacja programu będzie przebiegała w oparciu o analizę i interpretację zebranych danych własnych oraz danych pozyskanych od współpracujących instytucji pomocowych. Pozyskane dane umożliwiają ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu jego realizacji i rozwoju działań. Analiza danych pozwoli na sprawdzenie skuteczności i efektywności przyjętych założeń.

Program stanowi dokument otwarty i zmienny. Wobec tego, można go modyfikować wraz ze zmieniającymi się potrzebami, przepisami prawnymi oraz środkami finansowymi. Integralną częścią „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016-2021” jest opracowany, autorski program korekcyjno – edukacyjny (załącznik nr 1).

11 Wykaz instytucji organizacji działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie na terenie powiatu zgierskiego

Miasto Zgierz	
Instytucja	Adres
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	95-100 Zgierz. ul. Sadowa 6a
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	95-100 Zgierz, ul. Długa 56
Świetlica Środowiskowa „Wesoła Gromada” przy Szkole Podstawowej nr 1	95-100 Zgierz, ul. Piłsudskiego
Świetlica Środowiskowa przy Szkole Podstawowej nr 11	95-100 Zgierz, ul. Dubois 26
Świetlica Środowiskowa przy parafii MBDR	95-100 Zgierz, ul. M. Skłodowskiej – Curie 5
Świetlica Środowiskowa „Przystań”	95-100 Zgierz, ul. Narutowicza 10
Ośrodek Wspierania Rodziny	95-100 Zgierz , ul. Barlickiego 2
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	95-100 Zgierz, ul. Długa 89/91
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów – Alkoholowych	95-100 Zgierz, ul. Jana Pawła II 16
Stowarzyszenie Abstynentów „Stop”	95-100 Zgierz, ul. 3 Maja 69 a
Poradnia Leczenia Uzależnień i Dzienny Oddział Leczenia Uzależnień	95-100 Zgierz, ul. Parzęczewska 35

Sąd Rejonowy	95-100 Zgierz, ul. Sokołowska 6
Prokuratura Rejonowa	95-100 Zgierz, ul. Łódzka 20
Grupa AA „Marysińska”	95-100 Zgierz, 3 – go Maja 69a
Grupa AA „u Marcina”	95-100 Zgierz, ul. Spacerowa 2
Grupa AA „Jolanta”	95-100 Zgierz, ul. Parzęczewska 35
Grupa AA „Pomocna Dłoń”	95-100 Zgierz, ul. Cezaka 12
Liga Kobiet Polskich	95-100 Zgierz, ul. Jana Pawła II 19

Gmina Zgierz	
Instytucja	Adres
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	95-100 Zgierz, ul. Łęczycka 4
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	95-100 Zgierz, ul. Łęczycka 4
Punkt Konsultacyjny	95-001 Biała, ul. Kościelna 3

Miasto Ozorków	
Instytucja	Adres
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	95-035 Ozorków, ul. Stypułkowskiego 1
Stowarzyszenie Abstynentów Klub „Akwarium”	95-035 Ozorków, ul. Stypułkowskiego 1
Punkt Konsultacyjny	95-035 Ozorków, ul. Stypułkowskiego 1
Miejska Przychodnia Zdrowia Poradnia Leczenia Uzależnień	95-035 Ozorków, ul. St. Wigury 1
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów – Alkoholowych	95-035 Ozorków, ul. Listopadowa 16
Poradni Psychologiczno – Pedagogiczna	95-035 Ozorków ul. Traugutta 1
Komisariat Policji	95-035 Ozorków, ul. Wyszyńskiego 7
Ośrodek MONAR	95-035 Ozorków, ul. Żwirki 1
Ośrodek dla osób bezdomnych	95-035 Ozorków, ul. Żwirki 1a
Klub Abstynenta „ Ulga w Cierpieniu”	95-035 Ozorków, Adamówek 4/6 na terenie kościoła NMP Królowej Polski

Gmina Ozorków	
Instytucja	Adres
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	95-035 Ozorków, ul. Wigury 14
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	95-035 Ozorków, ul. Wigury 14
Punkt Konsultacyjny	95-035 Ozorków, Leśmierz 23/27

Miasto Głowno	
Instytucja	Adres
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	95-015 Głowno ul. L. Nobrlina 1
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	95-015 Głowno ul. L. Nobrlina 1
Komisariat Policji	95-015 Głownio, ul. L. Nobrlina 3
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	95-015 Głowno, ul. Kopernika 29
Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia	95-015 Głowno, ul. S. Żeromskiego 4

Gmina Głowno	
Instytucja	Adres
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	95-015 Głowno, ul. Kilińskiego 2
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	95-015 Głowno, ul. Kilińskiego 2

Miasto i Gmina Aleksandrów	
Instytucja	Adres
Ośrodek Pomocy Społecznej	95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. Piotrkowska 4/6
Komisariat Policji	95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. Piotrkowska 10/12

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. Warszawska 10/12
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. Warszawska 10
Centrum Pomocy Rodzinie i Usług Socjalnych	95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. Warszawska 10
Abstynencki Klub Samopomocy „Raj”	95-070 Aleksandrów Łódzki, ul. M. Skłodowskiej – Curie 1

Gmina i Miasto Stryków	
Instytucje	Adres
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	95-010 Stryków, ul. Kościuszki 29
Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	95-010 Stryków, ul. Kościuszki 31
Ośrodek Wsparcia dla ofiar Przemocy	95-010 Stryków, ul. Emilii Plater 5
Komisariat Policji	95-015 Stryków, ul. Grunwaldzka 5

Gmina Parzęczew	
Instytucja	Adres
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	95-045 Parzęczew, ul. Południowa 1a